

REGULERING AV FISKET ETTER VASSILD I 2024

1 SAMMENDRAG

Kvoterådet fra ICES gis for to år, og rådet på 9 499 tonn gjelder hvert av årene 2024 og 2025. Dette er en nedgang på 7,5% sammenlignet med forrige kvoteråd for årene 2022 og 2023. Vassild er en datafattig bestand og rådet er basert på en høy grad av føre - var tilnærming. Det vil bli gjennomført en metoderevisjon i januar 2024 hvor man skal ta stilling til om det skal anvendes en modell for medium datarike bestander. Denne revisjonen kan ha betydning for vassildrådet for 2025.

Etter konsesjonsforskriften er det norske direktefisket etter vassild avgrenset til området nord for 62°N. Ettersom ICES sitt kvoteråd både dekker området nord og sør for 62°N, må det trekkes ut et kvantum til å dekke bifangst av vassild sør for 62°N.

Fiskeridirektoratet foreslår å sette av et kvantum på 3 999 tonn av kvoten (snittet av registrert bifangst av vassild og strømsild sør for 62 °N for årene 2021-2023 $\times 0,9$), for å dekke bifangst av vassild sør for 62°N. Foreslått kvote for direktefisket nord for 62°N er på 5 500 tonn.

Kvotene på fartøynivå foreslås satt til 180 tonn, hvorav 165 tonn er garantert og 15 tonn er et maksimalkvotetillegg.

Kvotebytteordningen foreslås videreført for perioden 2024 og 2025. Det er derfor lagt opp til lik regulering i de to årene.

2 FISKE ETTER VASSILD I NORGES ØKONOMISKE SONE

På grunn av en sterk økning i fangsten i 2006 og usikkerheten om bestandssituasjonen har fisket etter vassild vært kvoteregulert fra juli 2006. Fartøy med vassildtråltillatelse fisket totalt 20 562 tonn vassild nord for 62°N i 2006. Fra og med 2007 har fisket vært begrenset av en totalkvote. Kvoten blir satt for to år av gangen, basert på kvoteråd fra ICES.

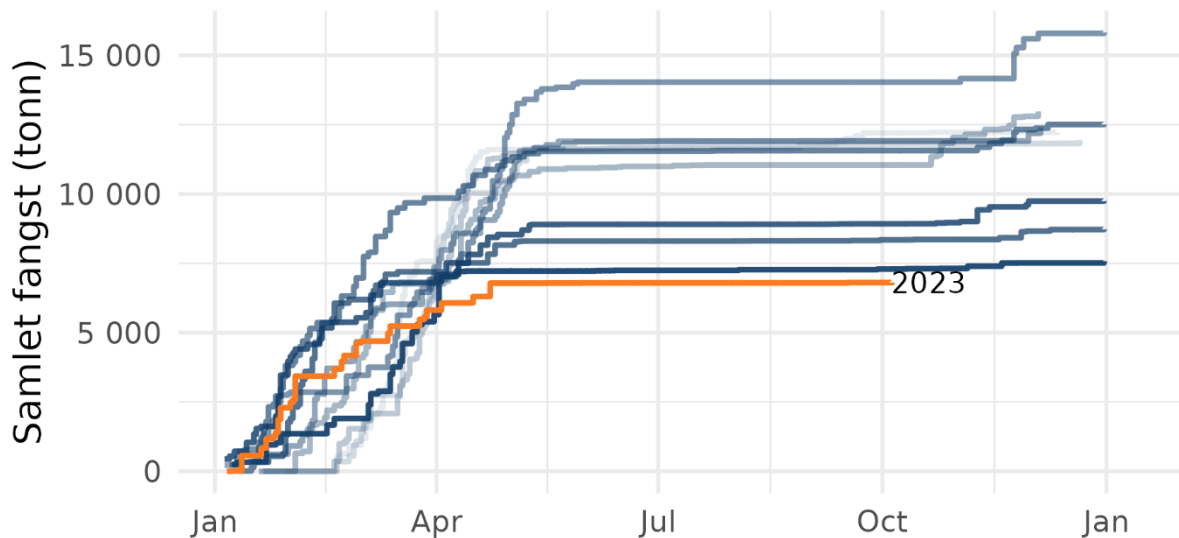
Tabell 1: Totalkvote i fisket etter vassild, 2007-2023

År	Kvote (tonn)
2007-2015	12 000
2016-2017	13 047
2018-2019	13 770
2020-2021	9 033
2022-2023	7 603

I 2016 ble det innført kvotefleksibilitet i vassildfisket. Dette innebærer at over- eller underfiske av totalkvoten på inntil 10 % kan overføres til neste år, og at det dermed ikke er nødvendig med en egen avsetning til bifangst av vassild tatt av fartøy uten vassildtrållatelse nord for 62°N.

Fisket etter vassild pågår i hovedsak på våren, men det er også noen fartøy som fisker senere på året, primært etter andre halvdel av oktober:

Figur 1: Løpende fangster av vassild (2013-2023)

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttsedelregister per 19. oktober 2023

Det ble i 2022 innført kvotebytteordning i fisket etter vassild. Se avsnitt 3.1 for detaljer om denne ordningen.

2.1 FISKET I 2022

Fisket var fra årets start regulert med garanterte kvoter på 225 tonn, samt maksimalkvotetillegg på 15 tonn per vassildtrållatelse. Hvert fartøy kunne altså fiske 240 tonn. Av totalkvoten på 7 603 tonn¹ vassild i 2022 ble det satt av 20 tonn til forskning, som ikke ble benyttet.

¹ I reguleringsforskriften for vassild for 2022 er totalkvoten oppgitt som 7 297 tonn. Dette tallet utgjør den fastsatte kvoten med fratregg for foreløpig negativ saldo fra 2021 (som var 306 tonn på det tidspunktet forskriften ble fastsatt). Det er ikke vanlig å trekke fra overfiske i forskriftskvoten, så angivelsen av totalkvoten i forskriften er noe misvisende.

Tabell 2: Kvote og fangst av vassild i 2022

	Kvote (tonn)	Justert kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)
Ordinær kvote vassildtrål	7 583	7 099	7 450	-351
Forskning	20	20	0	20
Bifangst			127	-127
<i>Hvorav bifangst nord for 62°N</i>			75	
<i>Hvorav bifangst sør for 62°N (inkl. vassildtrål)</i>			52	
Totalt	7 603	7 119	7 577	-458

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 19. oktober 2023

2.2 FISKET I 2023

For 2023 ble det fastsatt en totalkvote på 7 603 tonn vassild, og all fangst av vassild i NØS avregnes denne totalkvoten. Av dette er det avsatt 20 tonn vassild til forskningsfangst.

Fartøy som er tildelt vassildtråltillatelse i medhold av forskrift av 13. oktober 2006 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2-24 kan delta i direktefisket etter vassild i Norges territorialfarvann og økonomiske sone. Fra årets start kunne fartøy med vassildtråltillatelse fiske og lande 240 tonn vassild, hvorav 225 tonn er garantert og 15 tonn er et maksimalkvotetillegg.

Tabell 3 : Fordeling av fangst i 2023

	Kvote (tonn)	Justert kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)
Ordinær kvote vassildtrål	7 583	7 125	6 774	351
Forskning	20	20	0	20
Bifangst			31	-31
<i>Hvorav bifangst nord for 62°N</i>			23	
<i>Hvorav bifangst sør for 62°N (inkl. vassildtrål)</i>			9	
Totalt	7 603	7 145	6 805	340

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 19. oktober 2023

Per 2023 er det 30 vassildtråltillatelser. Åtte fartøypar meldte inn kvotebytte for 2022 og 2023, og har dermed benyttet 16 tillatelser. 11 fartøy har fisket på egen kvote i 2023. Totalt 27 av 30 tillatelser er dermed tatt i bruk så langt i år.

Med unntak av to fartøy, har alle fisket på eller over fartøyets kvote på 240 tonn (480 tonn med kvotebytte). Det er som normalt ikke stort overfiske av fartøyenes kvote, og selv om noen fartøy har oversteget kvoten med større margin, ligger overfisket per tillatelse i gjennomsnitt 11 tonn over kvoten. Omfanget av overfiske er på tilsvarende nivå som vi har sett de siste årene, og som er beregnet inn når gruppekvoten fordeles.

Tabell 4: Antall tillatelser med fangst¹ og maksimalkvote 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall deltakere	24	24	25	23	25	26	26	27	20	19
Antall kvotebytter									8	8
Maksimalkvote (tonn)	520	500	500	550	650	475	325	350	240	240
Gjennomsnittlig fangst per brukte tillatelse (tonn)	489	501	516	532	632	479	314	358	266	251

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 6. oktober 2023

1) Inkluderer fartøy med vassildtrållatelse og minst fem tonn fangst

3 RAMMEVILKÅR FOR REGULERING AV FISKET I 2024

3.1 BESTANDSSITUASJONEN OG BAKGRUNN FOR REGULERING

Fra og med 2015 begynte ICES å gi et separat råd for fiske etter vassild i ICES statistikkområde 1, 2, 3.a og 4. Dette har ført til at ICES-rådet kan brukes mer direkte inn i den norske rådgivingen. Områdene 1, 2, 3.a og 4 omfatter Barentshavet, østlige Norskehavet, Nordsjøen og Skagerrak, og rådet gjelder for alle disse områdene da ICES anser at vassild sør og nord for 62 °N er samme bestand. ICES sitt kvoteråd er basert på en føre-var-tilnærming, og rådet er gitt for to år. Kvoterådet for 2024 og 2025 er på 9 499 tonn vassild.

3.1.1 FANGST AV STRØMSILD SØR FOR 62°N

Etter konsesjonsforskriften er det norske direktefisket etter vassild avgrenset til området nord for 62°N. Etersom ICES sitt kvoteråd både dekker området nord og sør for 62°N, må det trekkes ut et kvantum til å dekke bifangst av vassild sør for 62°N. Bifangst av vassild forekommer i industritrålfiske i Nordsjøen, hovedsakelig der kolmule er målart, men også i fisket etter øyepål.

De siste årene har det kun vært registrert beskjedne mengder bifangst av vassild sør for 62°N. Det har derimot vært tale om relativt store fangster som blir rapportert inn som strømsild sør for 62°N. Det er vanskelig å se forskjell på vassild og strømsild, men i ICES metoderevisjon (benchmark) i 2020 er det sammenfattet undersøkelser som gir et nokså sikkert grunnlag for å konkludere med at bifangstene av strømsild som tas sør for 62°N i all hovedsak er vassild². I kvoterådet for 2024-25, skriver ICES at 10% av fangstene i Nordsjøen kan være strømsild, noe som også tidligere har vært kjent. ICES sin antagelse om at 90 % av fangstene som tas i industritrålfiske sør for 62N er strømsild er basert på prøvetaking fra et fartøy i 2018, og har vært kritisert av næringen for å ikke bygge på et representativt grunnlag. Fiskeridirektoratet har i 2023 gjennomført 7 landingsprøver og tatt prøver fra 6 enkelthal fra et fartøy. Resultatene fra disse prøvene understøtter at antagelsen om at i alle fall 90 % av fangstene av vassild/strømsild er vassild.

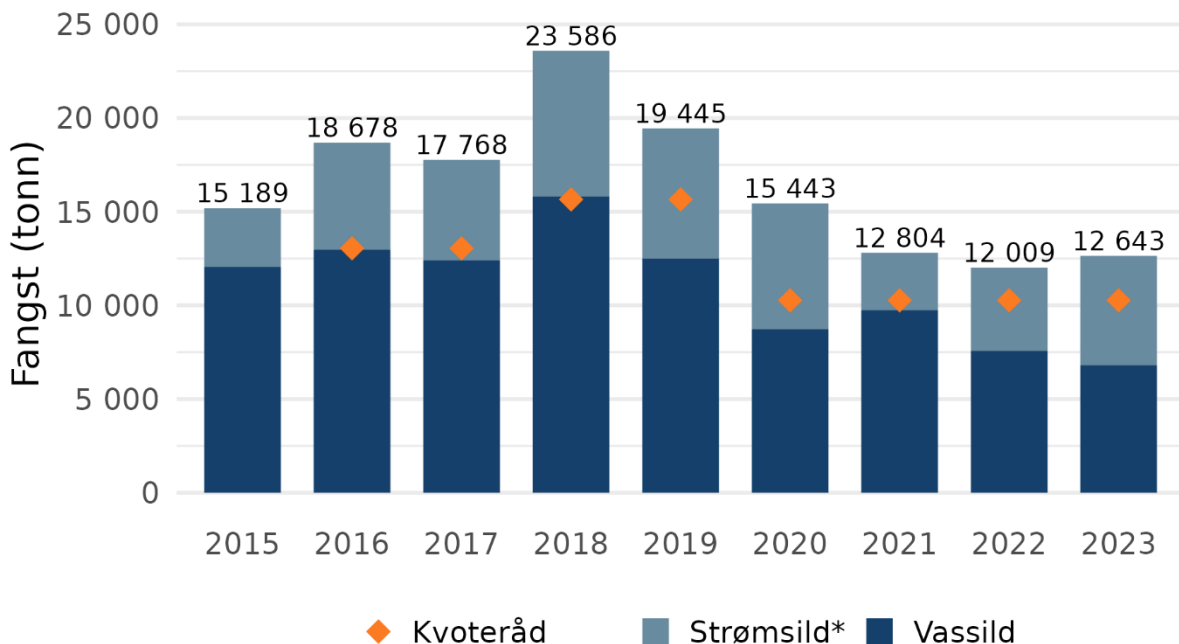
² Det forelå også tidligere undersøkelser med samme konklusjon. I NØS nord for 62°N kan man med høy grad av sikkerhet si at det utelukkende fiskes vassild.

Når fangstene av strømsild sør for 62°N i all hovedsak regnes som vassild, i henhold til ICES råd, overstiger fangsten kvoterådet betraktelig (figur 2).

For at reguleringen skulle reflektere kvoterådet, ba Fiskeridirektoratet i 2017 Havforskningsinstituttet om råd om hvordan man kunne fastsette et kvantum som kan trekkes ut av grunnlaget for kvoten nord for 62°N, og avsettes Nordsjøfisket. Havforskningsinstituttet tilrådte å avsette et kvantum beregnet som gjennomsnittlig bifangst av strømsild og vassild sør for 62°N de siste fem år. For 2018 og 2019 utgjorde dette 1 886 tonn.

Det har siden vært ulike måter å beregne avsetningen på. I 2020 og 2021 ble gjennomsnittlig avsetningen justert med forholdstall basert på Norskehavs-indeksen (0,82; se ICES 2019b) og føre-var bufferen (0,80), med følgende formel: $1\ 886 \times 0,85 \times 0,80$. For 2022 og 2023 var det en diskusjon om metoden for å beregne avsetningen. Fiskeridirektoratet foreslo først å beregne et gjennomsnitt av bifangst de tre siste årene, men man endte til slutt med å sette av 90% av fangstene i 2021, for å reflektere utviklingen i fangstene av strømsild, og kunnskapen om at 90% av disse fangstene antas å egentlig være vassild.

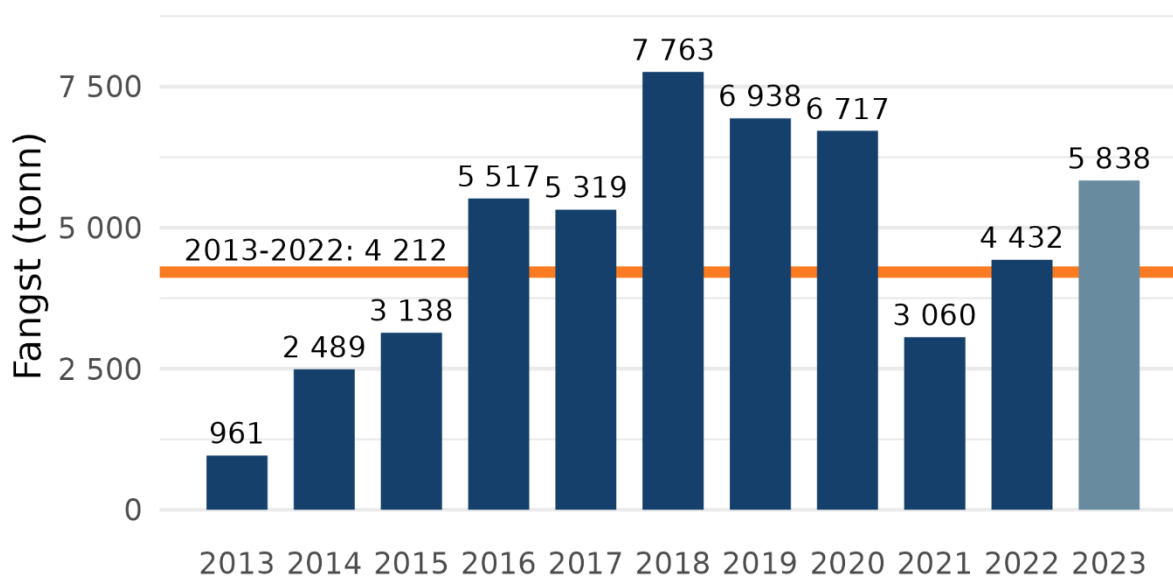
Figur 2: Kvoteråd og fangst av vassild og strømsild i hele NØS

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttsedelregister per 19. oktober 2023
* Trolig 90% vassild

Fangstene av strømsild sør for 62°N tas i industritrålfisket etter kolmule og øyepål (og leveres til mel- og oljeproduksjon). Hvor mye som har blitt fisket, har variert de siste årene. Etter en økning forrige tiår, falt fangstene i 2021, før vi igjen har sett en økning de siste to årene (figur 3). At fangstene varierer fra år til år, gjør at en avsetning som bare baseres på det foregående året, får liten sammenheng med de faktiske fangstene. Et gjennomsnitt av de tre siste årene er derfor benyttet. Per 19. oktober 2023 er gjennomsnittlig registrert fangst av strømsild og vassild i 2021-2023 på 4 443 tonn. Det settes dermed av 3 999 tonn av vassildkvoten for å dekke dette uttaket.

Figur 3: Fangster av strømsild i NØS sør for 62°, samt gjennomsnitt for 2013-23

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 19. oktober 2023

4 REGULERING AV FISKET ETTER VASSILD I 2024

Fiskeridirektøren legger til grunn at reguleringen av fisket etter vassild også i 2024 omfatter hele Norges økonomiske sone.

4.1 TOTALKVOTE

Fiskeridirektoratet anbefaler at kvoten for 2024 settes på bakgrunn av det som er beskrevet i kapittel 3.

Fiskeridirektøren foreslår å sette av 3 999 tonn av ICES sitt råd på 9 499 tonn for å dekke bifangstfisket av vassild sør for 62°N, basert på 90% av gjennomsnittsfangsten av strømsild og vassild i 2021-2023. Dette gir en totalkvote på 5 500 tonn vassild i Norges territoriale farvann og økonomiske sone nord for 62°N i 2024.

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2024. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og læringskvoter for 2024 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten. Avsetningenes størrelse utgjør en svært liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor ingen betydning for forslaget til regulering.

4.2 KVOTER PÅ FARTØYNIVÅ

Per 19. oktober 2023 er det ifølge Fiskeridirektoratets konsesjons- og deltakerregister totalt 30 vassildtråltillatelser som potensielt kan fiske i 2024. Basert på deltakelsen de siste årene, kan det ventes at et lite antall tillatelser forblir ubrukt gjennom året.

Kvotene settes med plan om et toårig reguleringsopplegg, med like kvoter i 2024 og 2025. Kvoteyttheordningen foreslås videreført, og det er ønskelig med en mest mulig forutsigbar regulering i den kommende toårsperioden. Mesteparten av kvoten er derfor garantert. På grunn av usikkerhet om deltakelse og eventuelt overfiske fra enkelte fartøy, er likevel 15 tonn satt som maksimalkvotetillegg.

Fiskeridirektøren foreslår at kvoter på fartøynivå settes til 180 tonn hvorav 165 tonn er garantert og 15 tonn er et maksimalkvotetillegg.

4.3 KVOTEBYTTTEORDNING

Fiskebåt etterspurte en kvoteyttheordning i fisket etter vassild i 2020, og argumenterer for at ordningen ville bedre marginene i et lite lønnsomt fiskeri i en situasjon med utsikter til lavere kvoter enn normalt. Det er også vist til miljøaspektet. Forslaget støttes av Norges Fiskarlag. Da Fiskebåt første gang etterspurte ordningen lå kvotene pr. fartøy på 350 tonn. I 2022 ble hvert fartøy tildelt en fartøykvote på 225 tonn og et maksimalkvotetillegg på 15 tonn. Under reguleringsmøtet i 2022 anførte næringen at en kvoteyttheordning er helt nødvendig for å få et drivverdig fiskeri.

Kvoteyttheordningen ble vedtatt for å sikre et tilstrekkelig kvotegrnlag i 2022 og 2023 for de fartøyene som deltar i fiskeriet. Ordningen er toårig, og gir to fartøy mulighet til å bytte kvoter på en slik måte at det første fartøyet fisker begge kvotene det første året, og det andre fartøyet fisker begge kvotene i det andre året. Denne ordningen fungerer godt for vassildfisket, da kvoterådet fra ICES gis for en to-årsperiode og de deltagende fartøyene er regulert med like kvoter. Åtte fartøypar benyttet seg av kvoteyttheordningen i 2022-2023.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre den toårige kvoteyttheordningen på samme måte som i 2022-2023.

4.4 ÅPNINGSDATO

Åpningsdatoen for 2017 ble fremskyndet til fra 1. februar i 2016 til 1. januar. Bakgrunnen var blant annet at en tidlig på året har fått uønsket bifangst av sild; dette er ikke lenger tilfellet. Vi ser av

Figur 1 at det har vært til dels betydelig aktivitet i januar siden fremskyndelsen av åpningsdatoen. Fiskeridirektoratet anbefaler åpningsdatoen videreført.

Fiskeridirektøren foreslår å sette åpningsdatoen i fisket etter vassild i 2024 til 1. januar.

4.5 MELDING OM UTSEILING

Av hensyn til planlegging av inspeksjoner om bord på fartøy som fisker etter vassild er det hensiktsmessig at Sjøtjenesten får beskjed om utseiling god tid på forhånd.

Fiskeridirektoratet erfarer at ordningen er vellykket og den anbefales derfor videreført. Det er imidlertid en utfordring at meldingene om utseiling kommer i mange ulike kanaler og til ulike personer i direktoratet. I ny forskrift vil det derfor angis at melding skal sendes på e-post til sjotjenesten@fiskeridir.no

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som vil fiske etter vassild må melde fra til Sjøtjenesten 48 timer før utseiling.

4.6 STENGTE OMRÅDER

I et område på Trænadjupet har man hatt høy innblanding av hyse, sei og uer, og man stengte flere år tidligere området med hjemmel i RTC-regimet i perioden fra 25. februar til 31. mars. Fra 2019 har Fiskeridirektoratet funnet det hensiktsmessig å forhåndsstenge området i denne perioden. Det har likevel vært tillatt å fiske med inspektør om bord. Ingen fartøy benyttet seg av dette i 2023.

Fiskeridirektøren foreslår at forhåndsstengningen for vassildfiske på Trænadjupet videreføres til 2024 på samme tid og sted som tidligere.